

EDITORIAL

Continuar treballant

Ya ha passat la **cita electoral** de les municipals i autonòmiques (28/05/2023) i el valencianisme polític, el que no té dependències, ha eixit prou mal parat. Molts seguiran parlant de la falta d'unió, cosa que en esta ocasió no és tan certa, però, en tot cas, ni sumant els vots d'uns i d'altres el resultat deixa de ser raquític i exigü.

Al valencianisme li fa falta una "catarsis", ya ho diu **Manolo Gimeno** en la seua ponència en el **Congrés Valencianisme 2018**, la qual cosa compartim i compartim; i açò passa per una absoluta renovació en la que es busque una participació i implicació major en la societat; si no es aixina serà ben difícil que **simbols** o **llengua** –desgraciadament, la llengua– moguen consciències. Eixos emblemes identitaris pareix que han passat a ser història –açò és, a un segon, quan no tercer, pla– mentre projectes aberrants, com són els països catalans, per contra, han passat a ser acceptats en una vergonyosa naturalitat, sense escarotar-se, per uns i per altres; i això gràcies a l'eficacíssima estratègia del pancatalanisme, que ha sabut fer la seua labor instal·lant-se en les institucions, be siguen polítiques, socials, festives, culturals..., i en el propi sistema educatiu, a on l'adocrinament no para.

Quan no hi ha **sentiment identitari** passa lo que passa, i ausades que s'han encarregat uns i altres en minvar-lo, quan no de borrar-lo en el conjunt del nostre poble.

Cadascu té lo que se mereix, i ya vorem les accions dels qui una vegada més s'han embolicat en la **Real Senyera** i s'han adornat en una patina de "valenciana" proporcionada per algunes institucions que, sent valencianistes en la seua essència, s'han convertit en les blanquejadors del centralisme i de l'aculturament del que la dreta, ara vencedora, ha imbuït a la societat valenciana en anteriors etapes. Ningú pareix recordar la de traïcions i vendes a canvi d'una poltrona en **Madrid** (recordem el pacte **Aznar-Pujol**), aprofitant-se d'una societat massiva sumissa i absolutament despersonalisada. Només les festes i els focs fatals són lo que priva en un poble sense projecte.

Tornant al valencianisme polític, del que exceptuem a **Compromís**, que molt sibil·linament ha ocupat un camp que no li correspon, puix no és més que un partit al servei de l'imperialisme català –com reconeixia en "privat" la desapareguda del panorama polític **Monica Oltra**–, ha de pensar molt bé com

proyectar-se en la societat, per a la qual cosa no se pot viure de glòries passades, ni de "compromisos" a miges. No nos queixem si res aportem. Ara, més que mai, la labor de tots, també dels qui treballen més en el camp cultural, és necessària per a il·lusionar ad esta societat en un projecte que la catapulte cap al futur sense perdre l'idiosincrasia i sent només que valenciana. Lo demés ya vindrà.

Sabem que les **elits** socials i la majoria de les intel·lectuals no estan en esta tessitura, però hi haurà que vore la manera d'implicar-les o, si tan difícil resulta, com prescindir d'elles. Si bé és cert que una societat que no rema en una mateixa direcció és difícil que avance, busquem als remers que mouen la pala en el mateix sentit i **treballem conjuntament**. Si no hi ha capacitat per a fer-ho, poca distància es pot recórrer; per tant, s'hauran de buscar fórmules per a canviar eixos pensaments provincians que induïxen als dirigents d'esta, la nostra societat, a viure enlluernats pel sol de ponent.

En el **valencianisme** en el que estem instal·lats, tots som necessaris, però tots no poden ser el líder, ni poden ser el prestigiós intel·lectual, tots no poden ser el mecenes..., però si podem tots convertir-nos en una peça de l'engranatge que, a la fi, faça prosperar un **projecte de conjunt** en el que arribaran a descollar els líders, els intel·lectuals... que mereixen ser reconeguts i considerats com a tals, i que en major o menor pròntitut apareguen els mecenes que aposten per un projecte estructurat, viable i en capacitat d'il·lusionar a una societat ara absolutament desorientada.

Al valencianisme li falta **debat**, sentar-se a fer propostes i discutir-les, plantejar i valorar estratègies, i sobre tot li fa falta eixir dels àmbits raquítics en els que es mou. És cert que es precisa economia per a fer tot açò, però també és cert que l'altruisme, l'il·lusió i l'intel·ligència ajuden a aconseguir metes, i d'açò últim en sabem un poc.

No estaria mal que eixa catarsis devinguera en una **reflexió** de conjunt, en la que el punt de partida fora **València** i el punt d'arribada una València prospera, pionera, lliure i solidària.

No pergam més oportunitats, no desmayem i a poc a poc, en passos segurs, consolidem el projecte valencianista que nos englobe als que creem en una València netament valenciana.

LA CITA

El fracàs és una gran oportunitat per a escomençar de nou en més intel·ligència.

Henry Ford

SUMARI

- 1
• EDITORIAL: **CONTINUAR TREBALLANT**
- 2
• PATRIMONI VALENCIÀ: **EL MUSEU MARIÀ (MUMA) DE LA MARE DE DEU DELS DESAMPARATS**
- 3
• JOCS TRADICIONALS (XCI): **CALFACULS I TAPACULS**
• LLISTAT: **ACTIVITATS CULTURALS**
• RESENYA BIBLIOGRÀFICA: **LA PLUJA QUE TOT HO BANYA**
• **AUCA DE LA CORONACIÓ**
- 4
• FENT MEMÒRIA: **LA CAVALCATA**
• CORONA POÈTICA (XXVIII): **RICART FOLGADO**
• CRÒNICA: **PRESENTACIÓ DE L'AUCA DE LA CORONACIÓ I DE LA LAMINA DE LA PEREGRINA**

ACLARIMENT

Esta publicació està redactada en les Normes d'El Puig. Encara que es una obra col·lectiva,

l'encarregat de la redacció final de cada article té llibertat per a fer-ho en la normativa d'accentuació de la seua preferència. Este tema és motiu de debat, però no de divisió, entre nosaltres.

Museu Marià (MUMA) de la Mare de Deu dels Desamparats

Com a colofó de la participació, senzilla però en molt d'orgull, feta per la nostra associació **Rogle**, a l'aconyiment de la celebració del centenari de la coronació de la **Mare de Deu dels Desamparats** del passat mes de maig, hem volgut a continuació fer difusió i posar en valor el primer "Museu Marià" de terres valencianes, conegut com el **MUMA**. Estes instal·lacions formen part de l'edifici de la **Real Basílica de la Patrona del Regne de València**.

L'última adequació que va patir l'edifici basílic va ser la creació i posada en marxa de les instal·lacions per al Museu Marià dedicat a la Patrona de València, que començaria en 2011 i finalisaria en la seua inauguració oficial en el 2015.

Este museu, ubicat en el rehabilitat edifici annex de la Basílica, al que s'ha donat el nom i es conegut com MUMA, té la seua entrada pel carrer de la Llenya, num. 2, a les espalles de l'edifici basílic. La segona frontera del museu dona a la plaça de l'Escolania de la Mare de Deu dels Desamparats.

Com hem senyalat, són les primeres instal·lacions museístiques que es dediquen a la Mare de Deu dels valencians i que acull **València**. Exhibeix des de quadros, escultures, ceràmica, esmalts, orfèbreria, gravats i mobiliari, fins a pergamins i documents fundacionals de l'advocació Desamparats, de la Basílica i de l'**Archiconfraria**. Entre els documents exposats figura el decret del monarca **Ferran el Catòlic**, fir-

mat en **Barcelona** el 3 de juny de 1493, pel qual l'advocació de la Verge rebe el títol de "Nostra Senyora dels Ignocents i dels Desamparats".

Reunix més de 400 obres d'art des del segle XV fins a l'actualitat, també donatius i ofrenes en honor a la Patrona rebuts a lo llarg del temps per la generositat de feligresos i devots. L'objectiu és donar a conèixer al visitant el llegat cultural i religiós reunit durant generacions.

Estes instal·lacions comprenen l'espai del primer pis que, a banda de al carrer, recau a l'interior de la nau principal de l'iglesia, en vistes panoràmiques ad ell per mig de les actuals galeries o tribunes, lloc privilegiat per a la contemplació de la cúpula decorada en les pintures de **Palomino**; també ocupa l'espai de part del segon pis de l'edifici. Dalt d'esta planta hi ha una espècie d'andana a on s'ubiquen les **camareres** de la Mare de Deu, encara que en espais independents, compartixen zones comunes, tant en elles, com en les dependències de l'**Escolania**. El MUMA se comunica en la **Catedral** per l'arc **Novo** que servix de transit.

En est espai museístic se presenta una important col·lecció artística que incorpora l'arquitectura com un element del plantejament museogràfic, llegat que nos mostra com des dels orígens del cult a la Mare de Deu dels Desamparats, la seua **Confraria i Capella** han mantingut una estreta vinculació en la societat valenciana. El seu prestigi social està plasmat en esta producció artística, que va tenint el caràcter de col·lecció, sobre tot a partir del segle XVII. En este coleccionisme radica l'origen del museu, en plantejaments actuals basats en la preservació, conservació i difusió d'este llegat.

El Museu Marià acull una exposició permanent que reflectix com s'han imposat els gusts i maneres d'entendre la creació artística en cada època. Per mig de les diferents sales i dependències l'exposició conta en una selecció variada d'obres de grans mestres de la pintura com **Antonio Palomino, Jeronimo Jacinto de Espinosa, Vicente López, Bartolomé Mongrell**, i mes moderns com

Marià Benlliure, Salvador Tuset o Ramón Stolz, entre uns altres, ademés d'objectes que abarquen les diverses disciplines artístiques mencionades a l'inici del text, junt a ofrenes, documents fundacionals i commemoratius.

D'entre les obres exposades destaquen el llenç que fon telo de l'Altar Major de la Mare de Deu, pintat pel valencià **Josep Vergara**; la declaració pontificia com a Patrona de la regió valenciana pel papa **Joan XXIII**, o la pintura, del també pintor valencià **Vicente Requena**, que representa la cerimònia d'entrega de dots a les donzelles orfenes com a obra caritativa de la Confraria des de 1537.

Igualment destaquen els panells ceràmics de la Mare de Deu dels Desamparats del segle XVIII, objectes de cerimònia com incensers, custòdies, mants, tèxtils, gravats i rosaris,

Entre unes altres peces, el museu alberga l'imatge *peregrina* de la Patrona, anterior a l'actual, obra de l'escultor **Carmelo Vicent**; esta imatge, junt en rosaris, insígnies, ofrenes de caràcter devocional, objectes cerimonials, un mant, un Jesucrist chiquet..., són alguns mes dels exemples que contribuïxen a conformar esta rica varietat patrimonial del MUMA.

La directora del museu és **Mª Àngeles Gil**, llicenciada en Belles Arts, encarregada i responsable de la gestió. L'evolució de la Real

Basílica de la Mare de Deu dels Desamparats dona constància del valor i l'importància que este centre religiós ha anat adquirint en el pas del temps, que ha seguit paral·lel a l'increment de la devoció creixent a la Patrona. El temple està situat en el cor de la ciutat, el **Cap i Casal**, també de la diòcesi i, com no pot ser d'una altra manera, en el de tots els valencians.

EN LES IMAGENS, VISTES DE DIFERENTS SALES

LOGO DEL MUSEU

Rogle en Internet

Facebook: **Rogle Constanti Llombart**

Twitter: **@rogleconstanti**

Tots els exemplars editats fins ara estan en:
www.rogleconstantillombart.com

COLABORA EN EL ROGLE

Donar difusió ad esta publicació es la millor forma de col·laborar en nosatres. També pots fer-te **soci** (36 € a l'any) o **colaborador** (12 € a l'any), i t'enviarém a casa tots els números que es publiquen

durant l'any. I si tens voluntat de fer alguna puntual aportació econòmica, també te quedariem molt agraïts. El nostre número de conte, en **Caixa Popular**, és:
ES52 3159 0018 1926 1586 4721

Calfaculs i tapaculs

Es tracta de dos jocs molt similars.

Calfaculs

El nom pareix que ve de la caloreta que dona una bona palmada en el cul, especialment en els dies mes gelats de l'hivern.

Tan senzill com indica el seu nom: consistix en tindre l'habilitat d'evitar que nos colpegen i, a l'hora, conseguir colpejar quants mes culs millor.

No hi ha equips ni amos per a ordenar les accions del joc.

Hi ha una variant que pot ser molt mes divertida: el Tapaculs.

Tapaculs

Tambe s'ha de correr per a evitar l'atac (la palmada) i a l'hora atacar (pegar quantes mes palmades millor). La diferencia es que en este cas lo prioritari es evitar rebre la palmada i en calfaculs quantes mes donaves, millor. Lo divertit consistix en tots els recursos que eres capaç de desplegar per a evitar eixes palmades, be apegant el cul a la paret, fent una especie de conat mentres no se para de correr o, en el pijor dels casos, tirant-se a terra, caent assentat.

Sol ser un joc espontaneu i no organiscat; es dir, de repent a u se li ocorre cridar "¡Tapaculs!" o "¡Calfaculs!" i tots arranquen a correr per a evitar ser "calfats".

JOAQUIM SOROLLA
GARCÍA I EL SEU GOS, DE
JOAQUIM SOROLLA, 1906

RESENYA BIBLIOGRAFICA

Serra i Martí, Joan Josep

La pluja que tot ho banya

Edita La Llimera del Corral, Valencia 2023.

(79 pàgines)

Han passat molts anys, massa, per a retrobar-nos en un poemari en llengua valenciana que va més allà de les formes clàssiques. L'últim, en l'any 2004, quan **Josep Vicent Miralles** guanyà en *Carrer Túria* el **Premi València** de poesia. **Serra**, a través dels poemes que tenen com a fil conductor la pluja, s'escabuçà en uns versos íntims, reivindicatius, inclús melancòlics, com ho és la pròpia pluja i nos esperança a l'entroncar en generacions anteriors de grans poetes valencians dels que es mantenen en actiu, a lo manco, tres protagonistes destacats: **Josep Lluís García Ferrada**, **Emili Ridocci** i **Enric Calvo**. **Joan Josep Serra** es reivindica en este el seu segon poemari —el primer fon *Memòries d'un elefant*—, com a un poeta versàtil que abarca en èxit des de la poesia festiva a la denúncia social. "Yo tinc un poble,/de gent/que riu i plora/perque confon passat i present.", és u dels eixemples de la capacitat creadora de Serra, d'una agilitat rítmica que combina en la profunditat dels seus raonaments. Serra entén que la poesia és provocació o no és poesia i nos incita a reflexionar i raonar en la seua doble accepció. "Tinc dubtes, i preguntes sense contestar.", nos preludeja abans de comentar-nos en sinceritat que: "tinc versos sense rimes/que em fan un home lliure.". Serra ampra generosament la llibertat, triant l'estil adequat a cada composició en la versatilitat de qui domina l'ofici. "La pluja que tot ho banya" supon un bot qualitatiu important de Joan Josep Serra respecte a les seues composicions anteriors i això fa que el lector fruitxa d'un poemari que nos ilusiona en la possibilitat de tornar a tindre pronte una producció poètica de qualitat. A soles aixina recobrem la puixança de temps no molt lluntans liderats per **Xavier Casp** i **Anfòs Ramon**. *La pluja que tot ho banya* va arribant-se ad esta meta, gràcies a un autor que ampra els seus versos per a descriure en perícia els mals que nos assolen, unint-los en l'us metafòric de la pluja com a eix *pivotal* sobre els que articular el seu pensament crític. Este poemari recentment publicat constituïx la primera fita de la col·lecció **La Casa Vella** de l'editorial **La Llimera del Corral**, la qual també edita la revista literària semestral **Ucrònica**.

Paco Tarazona

ACTIVITATS CULTURALS JUNY DE 2023

Trobarà més informació dirigint-se a les respectives associacions:

ARACV (Amics de la RACV)

C/ Avellanés, 26. 46003 Valencia C.
secretaria@amics-racv.org

CasalBiB (Casal Bernat i Baldoví)

www.casalbernatibaldovi.com

RACV (Real Acadèmia de Cultura Valenciana)

C/Avellanés 26. 46003 Valencia C.

Tel 963 91 69 65 Fax: 963 91 56 94

www.racv.es

Rogle

rogleconstantillombart@gmail.com

Des del **29 Maig** (De dilluns a divendres, de 9 a 14h. Tambe de 16 a 21h el dijous 8 de juny). Seu de la RACV.

FIRA DEL LLIBRE VALENCIÀ EN LA RACV

+Info: **RACV**

2 Jun (divendres) 21:00 h. Club de Tennis Valencia. C/ Cavanilles, 7. Valencia C.

PREMIS VINATEA 2023

Sopar d'entrega dels premis.

Adquisició de tiquets (40 €) en la seu de la RACV.

+Info: **ARACV**

6 Juny (dimarts) 19:30h. Ateneu Mercantil (Pça. Ajuntament, 18. Valencia C.)

IX GALA d'entrega de distincions i premis de l'eixercici faller 2022/2023.

+Info: **CasalBiB**

20 Juny (dimarts) 19:15h. Museu de la Ciutat. Pça. Arquebisbe, 3. Valencia C.

PRESENTACIO DE LLIBRE de **Javier Navarro**: *La Mare de Deu dels Desamparats, font d'inspiració poètica*.

+Info: **Rogle**

Auca de la Coronació

En la nostra pagina web, en la secció "Documents" se poden descarregar i imprimir l'Auca de la Coronació que el Rogle Constanti Llobart ha editat en motiu del centenari de la coronació de la Mare de Deu dels Desamparats.

La cavalcata

U dels actes que mes vistositat tingue, entre els que conformaren el programa, fon la **cavalcata** historicoreligiosa, que se celebrà el dissabte 19 de maig. En la primera part desfilaren asils i corporacions, la majoria benefiques i socials. La segona part fon realment una cavalcata a l'us; un total de 11 carrosses compongueren la desfilada que recorregue els carrers mes centrics de la capital valenciana.

S'iniciava a les 16:00 h i partia des de la Plaça de Bous. L'itinerari que segui fon: Av. Amalio Gimeno (actual Marqués de Sotelo), Sanc, St. Vicent, St. Ferran, Mercat, Bosseria, Tros Alt, Cavallers, plaça Constitucio (actual de la Mare de Deu), Micalet, Saragossa, Reina, Pau, General Tovar, Tetuà, Temple, Tetuà, Quarters d'Artilleria, Palau de Justicia, Parterre, Pintor Sorolla, Barques, plaça Emili Castelar (actual de l'Ajuntament), Pi i Margall (actual Passeig de Russafa), Colon i Plaça de Bous.

Els carros triumpfals foren dissenyats per notables artistes i, com ya s'ha indicat, el conjunt suponia una llectura historica sobre la fe i la religio, no sols en Valencia, tambe en el restant d'Espanya.

Les carrosses i lo que representaven seguien un orde cronologic en la seua disposicio. La desfilada començava en la carrossa "El Pilar i Santiago" (sigle I) i representava la vinguda de la Mare de Deu del Pilar i a Sant Jaume, patro d'Espanya, obra de **Prudencio Herreros** i de **Juan Aragó**; la seguia "Coloseo i catacumbes" (sigles II i III), obra d'**Alfredo Just**, que reproduïa *La visio del Coloseo* de Marià Benlliure, simbolisant a la Santa Iglesia oculta entre les catacumbes; "Pau en l'Iglesia" (segle IV), el tema era la proclamacio de l'**Edicte de Milà**, emés per l'emperador Constanti, i la proclamacio de la llibertat de cult, obra d'**Antoni Vercher** que contà en la colabracio de **Maria Labrander**; "Concili de Toledo" (s. VI) representava el Concili III de Toledo i a Recaredo que abraçava el cristianisme i el declarava religio oficial, obra de **Constanti Gómez**; "La Reconquista" (s. VIII), escenificava la reconquista d'Espanya per D. Pelayo i l'intervencio de la Mare de Deu de Covadonga, obra de **Pere Ferrer Calatayud**; "La conquesta de Valencia" (s. XIII), simbolisava la conquesta de Valencia per Jaume I i a la Verge d'El Puig, obra de l'escultor **Carmel Vicent** i

CARROSSA "LA FEREN ELS ANGELS"

Carlos Cortina; "Unitat nacional o l'Espanya gran" (s. XV) figurava la presa de Granada i el descobriment d'America, obra de **Ramon Stolz**. En este punt la cavalcata es feya totalment valenciana en "La feren els angels", que representava la llegenda de la talla de la Mare de Deu pels pelegrins o angels, obra de **Sanchis Arcís**; la seguia "Valencia li feu la corona" obra de **Vicente Bedito**, que reproduïa la corona que dies arrere cenyí l'imatge de la Mare de Deu; "Valencia orant davant sa Mare" figurava la devocio i perpetua adoracio a la Patrona, obra d'**Andres Cabrelles**, i tancava la comitiva "La Mare de Deu dels Desamparats coronada" obra de **Bedito**, **Sanchis Arcís**, **Cabrelles** i **Stolz**.

CRONICA

Presentacio de l'Auca de la Coronació i de la lamina de la Peregrina

El passat 16 de maig tingue lloc la presentacio de l'**Auca de la Coronació**: la modesta contribucio que l'associacio **Rogle Constanti Llombart** ha fet als actes commemoratius del centenari de la **Coronació de la Mare de Deu dels Desamparats**.

Cedit per l'Ajuntament de **Valencia**, el salo d'actes del **Museu de la Ciutat** acollí el senzill acte en el

que se donava a conixer l'auca realisada per a l'ocasio. Tres han segut els artifexs que, desinteressadament, l'han feta possible: el polifacetic artista **Enric Calvo** s'encarregà de les imatges, els versos els posà el poeta **Sito Sanchis** i la maquetacio fon obra d'**Ester Antón**.

En el mateix event se pre-

SERGIO GUINOT MOSTRANT DETALLS DE LA LAMINA

sentava, per part d'un representat de l'editorial **Mosseguello**, la lamina (litografia) de la Mare de Deu dels Desamparats realisada pel dibuixant **Sergio Guinot**, una edicio nume-

rada d'extraordinaria qualitat d'una obra que reproduïx en tot detall la figura de la **Peregrina**.

CORONA POETICA (XXVIII)

A nostra volguda Geperudeta

Deixeu, dolça mareta, que vos diga
que, humil i agenollant-me als vostres peus,
em sume ben gojós als jubileus
que hui t'ofrena el poble sens fatiga.

Constant lliures de fel i d'aspra intriga
no importa si és als nobles o als plebeus,
guiant tant als creents com als ateus,
sent sempre la doctora... i també amiga.

Fa cent anys coronàrem la figura
que bona gent venera i a qui implora...
puix vols a l'infeliç desventurat.

Seguint eixa mirada tendra i pura
el poble valencià que amant t'adora...
imai més se sentirà desamparat!

Ricart Folgado Bisbal

CARROSSA "VALENCIA LI FEU LA CORONA"